

Збірка виховних годин
«У світі все починається з мами»

План

Вступ

1. «Ти всіх святіша, рідна ненько!»
2. «Мати – наш оберіг»
3. «Мати...Матусю...Ненька...»
4. «Уклін низький вам, матінко моя»
5. «Сива ластівко, сиве сонечко»
6. «Все, що ти мене навчила, - в серці зберігаю»
7. «Жіноча доля»

Висновки

Список використаної літератури

Вступ

Кожної другої неділі травня в Україні відзначається поважне свято - День матері. В 2014 році День матері припадає на 11 травня.

Слово "мати", "мамо", "матуся" завжди асоціюється у нас з любов'ю, добротою, ласкою. Мати - найближча людина, яка піклується про нас, незалежно від нашого віку, статусу, сімейного стану, майже єдина людина, яка любить нас безумовною, щирою любов'ю.

День матері - свято любові і поваги, і єдиним справжнім подарунком у цей день є вираз взаємної любові! Любов матері - основа і джерело життя. У цілому світі мірою гідності людини вважається її вдячність матері за життя, за всі її старання, за виховання дітей і за самопожертви.

Саму ідею святкування Дня матері в світі приписують американській активістці Джулії Уорд Хоув, яка опублікувала в 1872 році прокламацію Дня матері, а також вчительці з Графтона в Західній Вірджинії Ганні Джарвіс, яка у 1907 році організувала меморіальну церемонію на честь пам'яті своєї померлої матері. Ця церемонія матері пройшла 10 травня. Джарвіс також надіслала листа міністрам, бізнесменам і політикам з проханням установити День матері в країні. Узаконив свято Дня матері в США американський Президент Вудро Вільсон 8 травня 1914.

Слідом за США другу неділю травня оголосили святом 23 країни, а ще понад 30 країн відзначають День матері в інші дні.

В Україні День матері святкували з 1929 року. Ініціатором впровадження Дня матері була Олена Кисилівська, редактора тижневика "Жіноча доля". Але з часом про це свято було забуто, і згадали про нього в Україні лише 10 травня 1999 року, коли указ про святкування Дня матері підписав президент України Леонід Кучма. День матері відзначається

щорічно у другу неділю травня. В 2014 році День матері ми святкуємо 11 травня.

Безумовно, День матері - одне з найбільш зворушливих свят, тому що всі ми з дитинства і через все життя до своїх останніх днів несемо в своїй душі єдиний і неповторний образ - образ своєї матері, яка все зрозуміє, пробачить, притисне до серця і буде самовіддано любити свою дитину незважаючи ні на що.

День матері - сімейне свято, і це важливий момент у вихованні дітей. Саме діти повинні пізнати, відчутти, ким є для них мати, що зробила вона для них і якої пошани заслуговує. У щасливої матері зростають щасливі діти, тому давайте робити життя наших матусь прекрасним!

Свято матері єднає усіх у велику дружню родину, де панує злагода і затишок. Символом родинного достатку на тематичних виховних годинах запашний український коровай. Тут постійно звучать вітальні слова, пісенні та поетичні рядки, демонструються цікаві презентації та земне покликання матерів. Такі заходи вчать наших студентів бути вдячними синами та доньками, закликають нести крізь життя глибоку синівську любов.

«Ти всіх святіша, рідна ненько!»

(Лунають позивні свята, на сцені хор виконує Гімн коледжу)

Привітальне слово директора коледжу

(Голос за сценою)

Зацвітає калина, зеленіє ліщина,
Степом котиться диво-луна.
Це – моя Україна, це – моя Батьківщина,
Що, як мама, як тато – одна.

Мій отчий дім! Ти дав усе мені.
Моя Вкраїна, піснею багата,
Ввійшла у серце співом голосним,
Як та любов, яку дарує мати.

*(Лунає пісня «Родина, родина – від батька до сина...»,
виконує хор студентів)*

Ведучий: Вас вітав хор студентів нашого коледжу.

Ведуча.: Можна в світі чимало зробити:
Перетворити зиму на літо,
Можна моря й океани здолати,
Гору найвищу штурмом узяти.

Ведучий: Можна пройти крізь пустелі та хащі,
Тільки без мами не можна нізащо.
Бо найдорожче стоїть за словами:
«В світі усе починається з мами».

(Лунає пісня «Батько і мати»)

Ведуча: Сьогодні наша концертна програма присвячена найкращому святу – Дню матері.

Ведучий: Мама, матуся, скільки спогадів і тепла таїть це магічне слово. Бо ним ми називаємо людину, яка завжди для нас найдорожча в світі. Найкраща і наймиліша!

Ведуча: Дорогі наші мами! Наш музичний дарунок для вас!

(Лунає пісня «Крапельки дитинства»)

Ведуча: Від тебе есе: і хліб, і весен перший цвіт,
І світлий обрій, і криниця чиста,
І серця жар, і мій стрімкий політ,
І за селом стежина серед жита.

Ведучий: Від тебе все: любов і радість визнання,
І пристрасть ласки, і вдячна щедрість долі.
На тебе я рівняюся щодня,
Радію і милуюся доволі.

Ведуча: Мама... Найдорожче слово у світі. Де б ти не був, щоб ти не робив, вона завжди освітить твій шлях ніжним серцем, відд^{ан}им тобі. У дні важкі і дні, на щастя щедрі, – вона завжди з тобою.

Ведучий: Мама вчить нас бути мудрими, дбає про нас, дає поради, оберігає кожного з нас.

(Виходить ансамбль юнаків)

1. Чи зміг би хто порахувати все, що для нас зробила мати?
2. Скільки випрала сорочок?
3. Випрасувала спідничок?
4. Зв'язала шапочок, панчішок?
5. Пришила гудзиків, застіжок?
6. Скільки обідів нам зварила?
7. А скільки нас вона сварила?
8. Але сьогодні, моя мила, за все ми дякуємо тобі!
9. Щоб не пройшло ні дня в журбі.

10. Щоб сонце завжди усміхалось.

11. І на роботі все вдавалосьь.

12. Хай в серці буде лиш любов, тебе вітаємо знов і знов!

(Лунає пісня «Мамина вишня» у виконанні ансамблю юнаків)

Ведуча: З давніх часів хоронителькою домашнього вогнища була богиня Берегиня. Берегиня! Яке точне, яке поетичне ім'я. Та, що береже дім, оберігає від неправильного кроку, від напасті та лиха.

Ведучий: Ми знаємо її! Бо прокидаючись уранці бачимо на столі сніданок, приготовлений її руками. І біжимо до школи, часто забуваючи поцілувати її. Засинаючи увечері, бачимо над собою її лагідні очі, забуваючи іноді сказати тим очам слова любові, чи навіть лагідне «На добраніч!».

Ведуча: Ми знаємо її! Ту богиню-берегиню, яка ніколи не вимагає від нас ніяких жертв, а сама задля нас жертвує всім, іноді навіть життям! Ім'я цій богині – МАТИ!

Ведучий: Це вона провела безсонні ночі біля нашої колиски, пролила не одну сльозу, коли нам було важко, зустрічала і проводжала в дорогу, молилася за нас. Тому перше слово в житті людини – мама. Та у першому класі ми починали писати і читати саме з цього чаруючого слова – мама.

(Студентка читає вірш – «Є у мене найкраща у світі матуся», шановних наших мам зі святом вітає танцювальний ансамбль композицією «Калина»

Ведуча: Мама – величне, дивне, ніжне слово.

Тобі вклоняємось сьогодні знову.

Ти – господиня гарна, Добра, ніжна мати,

Яка не може жити в світі марно,

Все вміє і все хоче знати...

Ведучий: Готує, миє і прасує,

Страждає, вірить і сумує,

Дітей і онучат плекає,
Кому і що потрібно знає.
Ти, жінко, – ціла академія наук,
Сприймати вмієш все – і радості, і безліч мук.

(Лунає пісня «Ах, молодість бабусі» у виконанні ансамблю студентів)

Ведуча: Колискова пісня – то найперша материнська мова. В ній і любов до дитини, і вболівання за її долю, і мудра настанова, і тепла розмова. Мамина колискова – це свята і незабутня пісня нашого дитинства.

Ведучий: Колискова... Пісня колискова –
То найперша мамина розмова.
Пахне вона м м'ятою і літом,
Чебрецевим і суничним цвітом.

(Звучить музичне вітання у виконанні студентів. Пісня «Вишиванка»)

Ведуча: Мати – всьому початок. Саме вона є тим центром, який єднає всю родину. І коли її не стає, все в домі розлагоджується.

Ведучий: Тож давайте ніколи не забувати своїх матерів, які народили нас і все роблять для того, щоб ми вирости справжніми людьми.

(Вірш «Матері» читає студентка)

Ведуча: Ти всіх святіша, рідна ненько!
Моя ти квіточко біленька.
Моя маленька й неозора,
Моя і втіха, і опора.
Моя весела і сумна,
Моя небесна і земна.

Ведуча: Моя стежина й Батьківщина,
Моя, як білий світ, єдина.
Як білий цвіт, як білий квіт,
З якого створюється світ.

*(Вірш «Лебеді материнства» читає учениця. Потім лунає пісня
«Ромашка» у виконанні ансамблю)*

Ведуча: Уклін тобі, кохана,
В цей день великий, люба ненько,
За ті важкі години ранні,
За золоте твоє серденько,
Що все віддало влюбім зриві,
Щоб тільки ми були щасливі!

Ведучий: Дарунків, золота не маєм,
Щоб тобі до ніг зложити,
Але зараз присягаєм:
Доки тільки будем жити,
Любов сердець своїх маленьких
Тобі дамо, кохана ненько,
Щоб діти всі цілого світу
Тобі співали: «Многая літа!».

(Піснею «Ангелок» вас вітає студентка)

Ведуча: Дорога наша коледжанська родино! Свята є сімейні, державні, релігійні... Та свято Матері стосується і сім'ї, і церковної громади, і кожної нації, і великої держави, бо вшановує людину, від якої залежить життя всього суспільства. Нехай же цей день об'єднає нас у вдячності за минуле, у сподіванні радісного завтра!

Ведучий: Прийміть нашу щирю шану і вдячність.
Хай вам щастить завжди і всюди,
Хай будуть поруч гарні люди,
Хай негаразди обминають,
Надія шлях ваш осяває.
Здоров'я, успіхів, добра
Вам зичимо ми.

(Лунає фінальна пісня, на сцену виходять усі учасники концерту, які після завершення пісні вручають мамам квіти)

Ми любимо тебе, о добра жінко!

Бабуся і мамо ріднесенька!

І вчителько моя, найкраща в світі,

Сьогодні ми для вас даруємо ці квіти!

«Мати – наш оберіг»

Вступне слово бібліотекаря: кожної миті на земній кулі народжуються діти. І перше, що бачать вони, відкривши оченята – материнські очі, лагідні., сяйливі, радісні. Чи є в мові ніжніше, доступніше для немовляти, милозвучніше у свої величі й простоті слова, аніж «Мама» – слово, з якими приходимо в цей світ.

У кожного є найближча і найдорожча людина - Мати. У кожного на денці душі лежить, як найголовніший скарб, спогад про материнську ласку і доброту.

У найскладніші, найдраматичніші хвилини життя цей спогад гріє, підтримує, додає сил, надихає. І хоч куди б доля нас не закинула, в пам'яті жевріє материнська домівка, материнський поріг, материнське вікно, материнські руки, материнська душа, яка завжди як ніхто зрозуміє, допоможе та втішить. Бо немає таких труднощів, такого лиха, які б мама не взяла на свої плечі заради дитини.

Тому вшанування матері – один найсвятіших обов'язків людини.

Слово Мати ми додаємо до найголовніших понять нашого буття – Україна-мати, ненька Україна, природа матери.

Я сподіваюсь, що наша виховна година зігріє душу кожного світлими спогадами і високими почуттями.

Хай святиться у наших серцях, помислах і діях священне слово Мати!

А зараз запрошую до слова наших ведучих.

Ведучий I: На землю сонячну, що повна цвіту
Ми Вас запрошуємо словом привіту –
Зичим Вам любі щастя багато –
Ми Вас запрошуем на наше свято.

Ведучий II: На землю сонячну, що повна цвіту,
Від серця лине пісня привіту,
Зринає в небо птахом крилатим
Всіх Вас вітаємо на нашому святі.

Ведучий I: Дорогі матері, шановні гості, куратори та студенти!
Сьогодні, коли починає прокидатися від сну природа, а в блакиті лунає пташиний спів, теплий вітерець приніс до нас чудове свято. День Матері, відзначається у травні, місяці Пречистої Діви Марії, яка благословила у хресну путь свого великого Сина – спасителя людства. В цей час, коли природа-мати виряджає свою доню землю в пишному вбранні весняних квітів в дорогу життя, праці і радості, люди висловлюють подяку материнській самопожертві та відзначають День матері. В перше його святкували в Америці в 1910 році. У нас не свято почали відзначати тільки з 1990 року і ми щиро і сердечне вітаємо матерів, які присутні в цій залі і тих, хто не зміг прибути до нас. Хай і до них доторкнеться лагідний вітерець наших сердець, нашої безмежної любові.

(Виходить юнак з дівчиною в українському одязі з короваєм)

Ведучий II: Вклоняємось Вам, матері, доземно,
Як батьківській хаті з далеких доріг,
Як хлібу, що мати гостинно і чемно,
Кладуть на вкраїнський рушник.

Ведучий I: Бо ж нашому роду нема переводу,
Хай пісня єднає коріння святі.

Дай, Боже, віру і братню згоду

На довгі роки і на вічні віки.

Ведучий II: Дорогі матері, прийміть цей запашний коровай, як ознаку дочірньої та синівської вдячності за вашу турботу, за ваші недоспані ночі. За ваші безцінні настанови та поради.

(Матері приймають коровай і звучить пісня

«Мамо, тобі низесенько вклонюсь»)

Ведучий I: В знак глибокої вдячності і поваги прийміть, дорогі матері, ці квіти.

Ведучий II: Материнський образ являється дітям з любові, встає з сивих туманів віків, із синяви неба, із золотавих підвечір'їв, із вишневого цвітіння і калинової задуми. То впливає на небо нашої вічності одне-однісіньке слово, як сонце – Мати.

Слово мама росте з нами тихо, як ростуть дерева, сходить сонце, розцвітає квітка. І так же тихо воно приходить на уста промінцем маминої усмішки і ласкавістю очей, листочком вишні і світлинкою сонця, теплою лагідністю руки і вечірньою молитвою.

Т.Коломісць «МАТЕРІ»

Як дітей колишеш ти недремно,

То не раз змахнеш краплину поту.

Що ж, прислів'я мовить недаремно:

Хто не мав дітей – не мав клопоту.

А зростуть, то скільки дум у неньки

І тривоги за кожне їхнє діло!

Голова боліла від маленьких,

Від дорослих – серце заболіло.

Але що ті клопоти й тривоги,

Бо хіба із щастям їх зрівняти,

Як дитя зіп'ялося на ноги,

Перший крок ступає по кімнаті.

Як почувеш ти у перше: «Мамо»,
Як до школи відведеш за руку,
Як уже й одержиш телеграму:
«Мамочко, вітаю із онуком»!

Добре, як себе впізнати в дитині.
Знати: вона твої продовжить роки.
Добре дати світові людину
І людині дати світ широкий.

Дати їм гаїв цвітінні рясту
Сині гори, неспокійні ріки...
Хто не мав дітей не звідав щастя,
Власну долю обікрив навіки.

Нагороджений я любов'ю, –
Хай святиться повік ім'я!
Зичу доброго вам здоров'я,
Берегине, ненько моя.

В цьому слові – зоря і пам'ять,
Шир степів і орлина вись,
Слово батька і пісня мами
Дивоцвітно в ньому злились.

Із серпом стиглого жита,
Вся у зморшках на світлім чолі,
Найдорожча моя, працьовита,
Найрідніша за все на землі.

За любов материнську до сина
Я віддячити можу життям –
І прекрасну свою Батьківщину
Називаю твоїм ім'ям.

(Звучить пісня «Росте черешня в мами на городі»)

Ведучий I: Матір у всі часи любили, вшанували і звеличували. В народі казали: «Як під сонцем квітам, так з матір'ю дітям». А скільки мудрих приказок та прислів'їв сказав народ про маму:

- Матері ні купити, ні заслужити;
- Шануй батька й неньку і буде тобі гладенько;
- Нема того краму, щоб купити маму;
- Добрі діти - батькам вінець, а злі діти – батькам кінець;
- У дитини заболить пальчик – у матері серце;
- Мати однією рукою б'є, а другою гладить;
- Який куш такай калина, яка матір – така й дитина;
- На сонці добре сидіти, коло мами добре жити;
- Нема цвіту більшого, як цвіт на калині, нема в світ ріднішого. Як мати дитині.

Ведучий II: Мати... Матусю... Ненька... З цим іменем у нас асоціюється все добре. Щире і людське. Це той божий птах. Який розкрив нам крила, дав дорогу у життя. Це людина перед якою ми будемо завжди у боргу, будемо завжди цілувати її руки, які пестили нас у дитинстві, чий кроки і дуга завжди йдуть з нами по життю, підтримують нас в годину радості і печалі.

Ведучий I: Мати – це Берегиня домашнього вогнища, яка зігріває душі дітей теплом, ласкою, щирою любов'ю. Берегиня це та, що береже дім, оберігає від неправильного кроку від напасті та лиха. Ми знаємо її, ту богиню-берегиню, яка ніколи не вимагає від нас ніяких жертв, а сама задля нас жертвує усім, іноді навіть життям. Ім'я цій богині – Мати.

Шануйте рідне слово мати,
Що вміє вчасно зло спинить.
Пишіть листи. Шліть телеграми,
Бо кожна мить – остання мить...
Загляньте в теплі, щирі очі,

Що завжди світяться добром.
В них затаївся смуток ночі
І цвіт веселки над селом.
Невтомні руки їй цілуйте,
Не зраджуйте її поріг.
Довіку матінку шануйте,
Свій найсвятіший оберіг.

(Звучить пісня «Два кольори» сл.Д.Павличка муз. О.Білаш)

Ведучий II: А руки у мами пахнуть хлібом і рутою, і якимось зіллям що п'янить, освіжає, кличе до великого життя. І вічно вони в роботі. Навіть тоді коли не мають ніякого діла. Мамині руки легенько ворушаться, як стебла водяної лілії, як вітер колише колосся ниви.

О.Драч «Руки матері»

О руки ці! Вони вночі не сплять,
Оберігаючи рожевий сон дитини,
З віків у вічність проліта Земля
В нас на руках тримаючи, як мати.
З чужих країв вертаючи домів
Після далеких мандрів і розлуки
Цілуймо руки наших матерів,
Натруджені, ласкаві, рідні руки!
Вони нас від колиски повели
І сорочки нам шили вишивали,
І підкидали в небо нас, малих,
Щоб і в житті ми високо літали.
Мов ластів'ят лаштуючи в політ,
В любистковому літеплі купали,
І прикіпали руки до воріт,
Коли у світ між люди випускали.

Ніщо не вічне – вічні матері
Уже й тоді, як нікому зустрічати,
Допоки сонце сяє у горі,
Вона жива, многотраждальна мати...

Ведучий I: У кожного мати найкраща, наймиліша, найрідніша, найкраща і подарувати своїй матері приємні хвилини – сказати найпоташніше, що зберігаємо у своїх серцях, бо Ви матері, тихою колісковою оберігали наш сон в дитячі літа, це Ви навчаєте жити за Законами життя у вихорі доріг, будите нашу совість, бережете від ганьби.

(Виходять читці)

Читець I: Хто найдорожчий серед всіх?
Для всіх це є матуся.
Вона прекрасна й дорога,
У кожного на думці.

Читець II: Вона зустріне й проведе,
І зрозуміть зуміє,
І щастя отам де мама є,
Це кожен розуміє.

Читець I: Мамо, ніжна моя і кохана,
Ви для мене мов пісня дзвінка,
Наче квітка з любові зіткана,
Чиста, світла, прозора така.

Читець II: І ця квітка повік не зів'яне,
Бо люблю я її над усе.
Ви моя дорога, незрівнянна,
Хай вам Бог щастя й долю несе.

Читець I: Кожна Ваша недоспана нічка
Лиш для мене малого була,
У очах ваших ніжності річка,
Чую дотик до мого чола.

Читець II: Ви свята і прекрасна людина,
Ви радієте сонцю й весні.
Тож спасибі, що кожної днини
Ви даруєте радість мені.

Читець I: Уклін тобі, кохана,
В цей день великий, люба ненько,
За ті важкі години ранні,
За золоте твоє серденько
Що все віддало б влюбім зриві,
Щоб тільки ми були щасливі.

Ведучий I: Пройдуть роки. Мов лелеки у вирій розлетяться з теплого, маминого гнізда. Та щасливої погожої днини збере вас матуся до рідної світлиці і защебече, заговорить, заплаче мамина пісня у ваших серцях. Озветься вона червоною калиною у лузі, тополею у лісі, кучерявою вербою над ставочком, солов'їною мовою, пахучістю трав. І де б ви не були, нехай завжди до вас прилітають легкокрилі лебеді материнства.

(Пісня «Лебеді материнства»)

Заключне слово куратора: Дорогі друзі, дорогі діти! Саме з пошани до матері починається людина. Сподіваюсь, що кожен з вас подумки, птахом полетів до рідної домівки, вклонився своїй ненці і подякував їй за вміння розуміти і прощати, за її мудрість і доброту. Бажаю жінці-матері. Жінці-трудівниці, хранительці сімейного вогнища щовесни дивуватися рясному весняному цвіту, дитячій посмішці. Сімейного щастя вам і достатку у вашій родині.

«Мати... Матуся... Ненька...»

Вступне слово куратора: Рухається історія, змінюються часи, удосконалюється життєдіяльність людини на землі, сягає фантастичних вершин наука і техніка, але неминущою цінністю, незмінною духовною, моральною величиною залишається в людському суспільстві МАТИ. Адже в основі загальнолюдської моралі - любов до Матері і шаноба до Материнства, які об'єднують людей незалежно від будь-яких відмінностей між ними. У цьому відношенні Мати і Материнство схожі на Сонце, яке несе життєдайне тепло всьому людству.

Кожної миті на земній кулі народжуються діти. І перше, що бачать вони, відкривши оченята, – материнські очі, лагідні, сяйливі, радісні. Чи є в мові ніжніше, доступніше для немовляти, милозвучніше у своїй величі й простоті слово, аніж «МАМА» - слово, з яким ми проходимо у цей світ ?

У кожного є, або була найближча і найдорожча людина - Мати. У кожного на денці душі лежить, як найкоштовніший скарб, спогад про материнську ласку і доброту.

У найскладніші, найдраматичніші хвилини життя цей спогад гріє, підтримує, додає сил, надихає. І хоч куди б доля нас не закинула, в пам'яті жевріє материнська домівка, материнський поріг, материнське вікно, материнські руки, материнська душа, яка завжди як ніхто зрозуміє, допоможе та втішить. Бо немає таких труднощів, такого лиха, які б мама не взяла на свої плечі заради рідної дитини. Мимоволі згадую Шевченкові рядки: «Співають ідучи дівчата, А матері вечерять ждуть». Так, усіх нас завжди чекали або чекають матері, нас, що здебільшого покинули материнські оселі і роз'їхалися шукати у світі свого щастя, своєї долі.

В історії нашого народу мати завжди була і залишається високим моральним авторитетом, невтомною і самовідданою берегинею наших звичаїв, традицій, духовності.

Про це свідчить наша історія – від прадавніх часів до нинішньої пори, численні промовисті приклади з нашої дивовижної мови - генетичного коду

народної душі, з фольклору, етнографії, художньої літератури, загалом мистецтва. Скільки трепетної ніжності є у словах для означення священного поняття «Мати»: «матуся», «матусенька», «матінка», «мамочка», «мамонька», «ненька», «ненечка».

Слово Мати ми додаємо до найголовніших понять нашого буття -Україна-мати, ненька Україна, природа-мати.

Я сподіваюсь, що наша виховна година зігріє душу кожного світлими спогадами і високими почуттями, буде слугувати збереженню і примноженню наших духовних традицій, вихованню молоді у душі споконвічної великої шани до Матері і Материнства.

А зараз я передаю слово нашим ведучим.

Ведучий: Свята, бо грішна, тверда, бо ніжна –
Звелась тополею над полем - долею,
Над болем власним, терпінням красним
Одвічна мати, щоб смерть здолати!
Вклонімось їй!

Несе у світ свій посміх світлий.

І силу, й розум, і чисті сльози,

Несе квіт – рястом дитя до щастя

Велична мати, щоб смерть здолати!

Вклонімось їй!

Ведучий: Дорогі матері, шановні гості, куратори та студенти! Сьогодні, коли починає прокидатися від сну природа, а в блакиті лунає пташиний спів, теплий вітерець приніс до нас чудове свято. День Матері, відзначається у травні, місяці Пречистої Діви Марії, яка благословила у хресну путь свого єдиного Сина – Спасителя людства. В цей час, коли Природа - мати виряджає свою доню Землю в пишному вбранні весняних квітів у дорогу життя, праці й радості, люди висловлюють подяку материнській самопожертві та відзначають День Матері. Вперше його святкували в Америці у 1910 році. У 1928 році його влаштував Союз українок Канади, а наступного 1929 року це свято відзначалося у Львові. Відтоді у другу неділю травня День Матері

святкували дуже широко. У нас це свято почали відзначати тільки з 1990 року і ми щиро і сердечно вітаємо матерів, які присутні в цій актовій залі і тих, хто не зміг прибути до нас. Хай і до них доторкнеться лагідний вітерець наших сердець, нашої безмежної любові.

1-й: Милі наші матусі,
Ми вам шану складаєм
І признатися мусим,
Щоб без вас нас немає.

2-й: Нам життя дарували
Ви нас, рідні, зростали.
І безмежно любили,
Від біди захищали.

3-й: Вам спасибі сказати,
Тож сьогодні я хочу
За недоспані ночі,
На тривоги багаті.

4-й: За натруджені руки,
Що не знають утоми,
За хвилини розлуки,
Як не ладиться вдома.

5-й: Ми вам дякуєм щиро,
Любим вас і бажаєм –
Всім здоров'я і миру
В нашій рідній державі.

Ведучий: В знак глибокої вдячності і поваги прийміть, дорогі матері, ці квіти.

(Студенти дарують квіти своїм матерям.)

Звучить пісня «Мамо, тобі низесенько вклонюсь»

Ведучий: Материнський образ являється дітям з любові, встає з сивих туманів віків, із синяви неба, із золотавих підвечір'їв, із вишневого цвітіння і

калинової задуми. То впливає на небо нашої вічності одне-однісіньке слово, як сонце – Мати.

Слово «мама» росте з нами тихо, як ростуть дерева, сходить сонце, розцвітає квітка, як тихо світить веселка і гладить дитину по голівці рідна рука. І так же тихо воно приходить на уста промінцем маминої усмішки і ласкавістю очей, листочком вишні і світлинкою сонця, пелюсткою квітки і радістю веселки, теплою лагідністю руки і вечірньою молитвою.

Т.Коломієць «МАТЕРІ»

Як дітей колишеш ти недремно,
То не раз змахнеш краплину поту.
Що ж, прислів'я мовить недаремно:
Хто не мав дітей – не мав клопоту.

А зростуть, то скільки дум у неньки
І тривоги за кожне їхнє діло!
Голова боліла від маленьких,
Від дорослих – серце заболіло.

Але що ті клопоти й тривоги,
Бо хіба із щастям їх зрівняти,
Як дитя зіп'ялося на ноги,
Перший крок ступає по кімнаті.

Як почувеш ти у перше: «Мамо»,
Як до школи відведеш за руку,
Як уже й одержиш телеграму:
«Мамочко, вітаю із онуком»!

Добре, як себе впізнати в дитині.
Знати: вона твої продовжить роки.
Добре дати світові людину
І людині дати світ широкий.

Дати їх гаїв цвітінні рясту
Сині гори, неспокійні ріки...
Хто не мав дітей не звідав щастя,

Власну долю обікрав навіки.
Нагороджений я любов'ю, –
Хай святиться повік ім'я!
Зичу доброго вам здоров'я,
Берегине, ненько моя.

В цьому слові – зоря і пам'ять,
Шир степів і орлина вись,
Слово батька і пісня мами
Дивоцвітно в ньому злились.
Із серпом стиглого жита,
Вся у зморшках на світлім чолі,
Найдорожча моя, працьовита,
Найрідніша за все на землі.

За любов материнську до сина
Я віддячити можу життям –
І прекрасну свою Батьківщину
Називаю твоїм ім'ям.

(Звучить пісня «Росте черешня в мами на городі»),

сл. М.Лукив муз. А. Горчинського)

Ведучий: Матір в усі часи любили, шанували і звеличували. В народі казали: «Як під сонцем квітам, так з матір'ю дітям». А скільки мудрих приказок та прислів'їв сказав народ про маму:

- Матері ні купити, ні заслужити
- Шануй батька й неньку і буде тобі гладенько
- Нема того краму, щоб купити маму
- Добрі діти – батькам вінець, а злі діти – батькам кінець
- У дитини заболить пальчик – у матері – серце
- Мене мати цілий рік дурила: казала «битиму» – не біла
- Мати однією рукою б'є, а другою гладить
- Який куш така й калина, яка матір – така й дитина

- На сонці добре сидіти, коло мами добре жити
- Нема цвіту більшого, як цвіт на калині, нема в світі ріднішого, як мати дитині.

Ведучий: Мати... Матуся... Ненька... З цим іменем у нас асоціюється все добре, щире і людське. Цей той божий птах, який розкрив нам крила, дав дорогу у життя. Це людина перед якою ми будемо завжди у боргу, будемо завжди цілувати її руки, які пестили нас у дитинстві, чії кроки і душа завжди йдуть з нами по життю, підтримують нас в годину радості і печалі.

Ведучий: Мати – це Берегиня домашнього вогнища, яка зігріває душі дітей теплом, ласкою, щирою любов'ю. Берегиня це та, що береже дім, оберігає від неправильного кроку від напасті та лиха. Ми знаємо її, ту богиню - берегиню яка наколи не вимагає від нас ніяких жертв, а сама задля нас жертвує усім, іноді навіть життям. Ім'я цієї богині – Мати.

Шануйте рідне слово мати,
 Що вміє вчасно зло спинить.
 Пишіть листи. Шліть телеграми,
 Бо кожна мить – остання мить...
 Загляньте в теплі, щирі очі,
 Що завжди світяться добром.
 В них затаївся смуток ночі
 І цвіт веселки над селом.
 Невтомні руки їй цілуйте,
 Не зраджуйте їй поріг.
 Довіку матінку шануйте,
 Свій найсвятіший оберіг.

(Звучить пісня «Два кольори» сл. Д.Павличка муз. О.Білаша)

Ведучий: А руки у мами пахнуть хлібом і рутою, і якимось зіллям що п'янить, освіжає, кличе до великого життя. І вічно вони в роботі. Навіть тоді, коли не мають ніякого діла. Мамині руки легенько ворухаться, як стебла водяної лілії, як вітер колише колосся ниви.

Олег Орач «Руки матері»

О руки ці! Вони вночі не сплять,
Оберігаючи рожевий сон дитини,
З віків у вічність проліта Земля
В нас на руках тримаючи, як мати.

З чужих країв вертаючи домів
Після далеких мандрів і розлуки
Цілуймо руки наших матерів,
Натруджені, ласкаві, рідні руки!

Вони нас від колиски повели
І сорочки нам шили вишивали,
І підкидали в небо нас, малих,
Щоб і в житті ми високо літали.

Мов ластів'ят лаштуючи в політ,
В любистковому літеплі купали,
І прикіпали руки до воріт,
Коли у світ між люди випускали.

Ніщо не вічне – вічні матері
Уже й тоді, як нікому зустрічати,
Допоки сонце сяє у горі,
Вона жива, многостраждальна мати...

З чужих країв вертаючи домів
Після далеких мандрів і розлуки
Цілуймо руки наших матерів,
Натруджені, ласкаві, рідні руки!

(Звучить пісня «Чорнобривці»)

Ведучий: Дорогі наші матусі! Де знайти слова подяки за ваші світлі посмішки, за ваші натруджені руки, за вашу добру вдачу, за великий духовний світ! Ви багаті своєю природною красою в якій немає ні рисочки показовості. Ви живете для нашого майбутнього і боретеся за нас. Така ваша священна місія материнства.

Ведучий: Нарис про свою маму Валентину Анатоліївну читає Безп'ятчук Тетяна.

Мамо! Ластівко, журавко, пісне моя, твої руки пахнуть хлібом і чебрецем, матіолою і серпанковими вечорами.

Твої очі – чисте озерце, в якому прозорість, глибина і ніжність. Твоя мова – гомін весняного струмка: ніжна, мелодійна, загадкова

Дорогі наші матері! Ви нас супроводжуєте усе життя. Ваша материнська любов перемагає будь-яку відстань.

Ви – це приклад терпіння, самопожертви та безмежної безкорисливої любові до своїх дітей.

Не мав би світ стільки геніїв, стільки великих мужів, якби над їхнім дитинством не тремтіло б серце матері.

Скільки разів подумки я звертаюся до тебе, мамо, молюсь про допомогу в скрутний момент. І ти завжди допомагаєш мені своєю вірою, незрадливою любов'ю, своїми порадами.

Я дякую тобі за тепло і ніжність, чуйність і мужність, за вміння забезпечити затишок в нашій оселі, дбайливу підтримку родинного вогнища.

Я шаную тебе, як початок всього прекрасного, що є в людині, як джерело мого життя, як затишне і надійне крило нашого дому.

Низький уклін, тобі рідненька та щира моя вдячність! Де б я не була, я завжди буду пам'ятати твої лагідні очі, твою прекрасну, щиру посмішку, твоє розуміння мене з першого погляду, твоє терпіння.

Я дякую Богу, що ти в мене є. Моє серце завжди буде на варті твого спокою, щоб у зимну днину воно не давало тобі змерзнути, а в спекотну годину освіжало лагідним дощиком.

Нехай буде ранок сонячним, вечір зоряним, а життя – прекрасним і довгим - довгим.

Я дякую Богу, що ти в мене є. Хай силу й здоров'я він тобі дає ...

Ведучий: Мати Україно! Берегине долі народної. Це ти в часи лихоліття підносила дух дітей своїх. Сповнювала їх гордістю і відвагою. Це твої згорьовані очі йшли за нами по всіх великотрудних дорогах, не давали забути

хто ми і чиї діти. Низько вклоняємося тобі захиснице, великомученице наша. Ми горді, що народилися і живемо на чудовій, багатій і щедрій українській землі. Це земля наших предків, тут корінь роду українського, що сягає сивої давнини, одвічних добрих традицій однією з яких є сьогоднішнє свято.

Україно – мамо, сестро, жінко!

В'ється блискавицею твій стан.

Ти ж Україно, українка.

Склала серденьком свої уста.

Ти ж бо українка, Україно,

Стрічкою в косах твоїх – Дніпро,

Ти ж моє безсмертя солов'їне,

Плоть моя калинова і кров.

Україно, жінко, мамо, сестро!

Сонце – мов дитя біля грудей.

Ти несеш і завше будеш нести,

Вірячи у свій грядущий день.

Україно, жінко сестро, мамо!

У блакитному вінку небес.

Так, як сина, обійма руками.

Так, як матір, обійму тебе.

Ти ж бо українка, Україно,

Як твої лелеки й журавлі

У твоїх очах співа барвінок

І калини гілка на чолі ...

Ведучий: Дорогі матері! Вшановуючи вас на цьому святі хочемо побажати, щоб міцніло ваше здоров'я з кожним днем, а роки життя не знали меж. Хай у сім'ях ваших панує щастя і радість, хай діти ваші і онуки ростуть здоровими й щасливими на втіху вашу і славу людську.

Ведучий: Благослови ж нас, Боже, бути гідними дітьми матерів наших. Дай нам сили і снаги оберігти і заступити їх у лиху годину. Благослови ж, Боже!

Ведучий: Скуштуйте короваю випеченого материнськими руками. І відчуйте присмак тепла, любові і життєдайної сили що випромінюють материнські руки. На завершення складемо шану матері співаючи всі разом пісню.

(Звучить пісня «Про рушник», муз. П.Майбороди, сл. А.Малишка.

Студенти пригощають запрошених на свято духмяним короваєм)

Заключне слово куратора групи: «Три біди є в людини – смерть, старість і погані діти» говорить українська мудрість. Старість неминуча, смерть – невблаганна, перед нею не можна зачинити двері свого дому. А від поганих дітей дім можна зберегти, як від вогню. І це залежить не тільки від батьків, а й від самих дітей, – говорив В.О.Сухомлинський. Тож завжди, шановні студенти, намагайтеся бути слухняними, вихованими, турбуйтеся про своїх батьків і не завдавайте їм прикрощів. Де б ви не були завжди пам'ятайте про те місце, де народилися і вирости, про найдорожчу людину, яка чекає вас вдень і вночі – рідну матір свою.

Чоловік стає на коліна лише в трьох випадках: щоб напитися із джерела води, зірвати квітку для коханої і вклонитися матері. То ж вклоняйтесь матерям своїм, які віддають усе, натомість не просячи нічого, крім здоров'я і щастя дітям своїм.

Дорогі наші матері!

Ми бажаємо Вам міцного здоров'я, щастя, нев'янучої краси. Нехай у ваших домівках завжди панують спокій і затишок, нехай Ваше життя буде безхмарним і заможним, а доля нехай подарує вам добрих, чуйних, вдячних дітей.

Пам'ятайте, шановні вихованці, що МАТИ – це наш оберіг.

(По закінченню виховної години студентка в знак глибокої вдячності вручає квіти куратору групи.

До побачення. До нових зустрічей.

«Уклін низький вам, матінко моя»

Вступне слово

куратора групи: Сьогодні в нашій групі світле і прекрасне свято. Його ми даруємо найдорожчій для всіх людині - матері. Є на світі одне слово перед яким усі народи низько схиляють голови. Це слово - МАТИ. Мати - найрідніша і найближча кожному з нас людина. Вона вчить нас людських правил, оживляє наш розум, вкладає в наші уста добрі слова. А скільки в цьому слові ніжності, мудрості, сили і доброти. В шані схиляємо голови перед тобою - мамо. В тобі поєдналося все прекрасне, добре і чисте. Адже м а ти - це берегиня сімейного вогнища. І приходить в світ вона для добра.

Тому, шанування матері - один з найсвятіших обов'язків людини і неоплатний борг. Вона нас зродила і виховала. Навчила добра, леліяла, любила. І чим більша наша любов до матері, тим святіше і радісніше наше життя. З цією найріднішою людиною пов'язано багато в житті кожного. Саме з нею народ співвідносить найдорожчі для нього поняття та символи. І зраду їх вважає зрадою матерям.

Далі я передаю слово нашим ведучим.

(Молитва)

1 ведучий: Мати ... Ненька ... З цим іменем у нас асоціюється все добре, щире, людське. Це той дужий птах, який розкрив нам крила, дав дорогу в життя. Це людина, перед якою ми завжди будемо в боргу, будемо завше цілувати її руки, які пестили нас у дитинстві, чиї кроки і душа завжди ідуть з нами по життю, підтримують нас у годину печалі й радості.

Мати - це Берегиня домашнього вогнища, яка зігріває душі дітей теплом, ласкою, щирою любов'ю.

2 ведучий: Дорогі матері, шановні гості, викладачі та студенти! Сьогодні, коли вже прокинулася від сну природа, коли лунає у блакиті пташиний спів, теплий вітерець приніс і до нас чудове свято - День Матері.

День Матері відзначається у травні, місяці Пречистої Діви Марії, яка благословила у хресну путь свого єдиного Сина - Спасителя людства, в цей час, коли Природа-мати виряджає свою доню Землю в пишному вбранні весняних квітів у дорогу життя, праці й радості, люди висловлюють подяку материнській самопожертві та відзначають День Матері.

А історія цього свята така. Жила у Філадельфії маленька дівчинка, яка дуже любила свою маму і була впевнена, що вона найкраща в світі. Минув час, дівчинка виросла і зрозуміла, що для кожної людини її мама найдорожча, наймиліша. То чому б разом для усіх мам на світі не започаткувати свято - День Матері. Вирішила так уже доросла Анна Джарвіг і в травні 1910 року організувала у Філадельфії свято Матері.

У 1928 році його влаштував Союз українок Канади, а наступного 1929 року це свято відзначалося у Львові. Відтоді у другу неділю травня

День Матері святкували дуже широко. У нас це свято почали святкувати тільки з 1990 року. Воно стало у нас найкращим і ми від усього серця вітаємо наших мам, які сидять у нашій залі і тих, хто не зміг прийти до нас. Хай і до них доторкнеться лагідний вітерець наших сердець, нашої безмежної любові.

1 ведучий: Милі наші матусі,
Ми вам шану складаєм
І признатися мусим,
Що без вас нас немає.
Ви нас, рідні зростили,
Нам життя дарували І
безмежно любили.

2 ведучий: Тож сьогодні ми хочем
Вам спасибі сказати
За недоспані ночі.
На тривоги багаті.
За натруджені руки,
Що не знають втоми,
За хвилини розлуки,
Як не ладиться в домі.

1 ведучий: Мамо рідна, квіти ці тобі,
Щоб не гасло сонце у журбі,
Кожну крапельку душі до дна,
Щоб ніколи не була сумна.

2 ведучий : Низький уклін Вам, наші милі, рідні, дорогі матусі !

(Пісня. Квіти вручають матерям)

1 ведучий: Материнський образ являється дітям з любові, встає з сивих туманів віків, із синяви неба, із золотавих підвечір'їв, із вишневого цвітіння і калинової задуми. То впливає на небо нашої вічності одне - однісіньке слово, як сонце - Мати.

2 ведучий: Слово «мама» росте з нами тихо, як ростуть дерева, сходить сонце, розцвітає квітка, як тихо світить веселка і гладить дитину по голівці рідна рука. І так же тихо воно приходиться на уста промінцем маминої усмішки і ласкавістю її очей, листочком вишні і світлинкою сонця, пелюсткою квітки і радістю веселки, теплою лагідністю руки і вечірньою молитвою.

(Молитва)

1 ведучий: Матір в усі часи любили і шанували і звеличували. В народі казали: «Як під сонцем квітам, так з матір'ю дітям». А скільки мудрих приказок

та прислів'їв сказав народ про маму:

- Шануй батька і неньку і буде тобі скрізь гладенько.
- Матері не купити, ні заслужити.
- Нема того краму, щоб купити маму.
- Добрі діти - батькам вінець, а злі діти - батькам кінець.
- Мати однією рукою б'є , а другою гладить.
- Який куц, така й калина, яка матір - така й дитина.
- На сонці добре сидіти, коло мами добре жити.
- У дитини заболить пальчик - матері серце.
- Мене мати цілий вік дурила, казала битиму, а не била.
- Нема цвіту кращого, як цвіт на калині, нема в світі ріднішого, як мати дитині.

1 ведучий: Мама! В цьому слові, в цьому призначені жінки природа втілила найвищий свій ідеал. Любов матері - все з тривоги, сподівань і безоглядної самопожертви. Осяяне цією чистою і широкою любов'ю, крилатить наше дитинство. До матері на пораду йдемо малими та дорослими. Мати ніколи не злукавить, ніколи не скривдить і завжди захистить. Осиротів би людський світ без матері. Бережіть їх, ніколи не легковажте їхньою любов'ю.

2 ведучий: Шкільне минуле в пам'яті озвалось писав я «мати» в зошиті, й мені таким широким слово це здавалось, що думав я - воно у множині. Ні, не здавалось, бо для мене завжди воно таки безмежне, як світи, у множині добра, любові, правди, лиш в однині чекання й самоти.

3 ведучий: Цілую руки - образ двоєдиний, в мозолях від сапок і лопат, що пахнуть хлібом, молоком і димом, які на дотик - ніби листопад. Цілую руки - два святі старання, що дух міцний замішують в діжі, які вогонь розпалюють щорання в плиті, чи в грубі, чи в моїй душі.

4 ведучий: Це слово «мати», що не тільки дітям солодке, ніби винограду брость, ще означає: «чимось володіти, займати щось чи посідати щось». Пречиста Мати, всіх людей надіє, ти на сторожі правди й доброти! Ніхто серцями так не володіє і місце не займає в них як ти.

Ведучий: Мати - це Берегиня домашнього вогнища, яка зігріває душі дітей теплом, ласкою, широкою любов'ю. Берегиня - це та, що береже дім, оберігає від неправильного кроку від напасті та лиха. Ми знаємо її, ту богиню - берегиню яка ніколи не вимагає від нас ніяких жертв, а сама задля нас жертвує усім, іноді навіть життям. Ім'я цій богині - Мати.

Шануйте рідне слово мати,
Що вміє вчасно зло спинить.
Пишіть листи, шліть телеграми,
Бо кожна мить - остання мить...
Загляньте в теплі, щирі очі,
Що завжди світяться добром.
В них затаївся смуток ночі

І цвіт веселки над селом Невтомні руки
їй цілуйте,
Не зраджуйте її поріг.
Довіку матінку шануйте.
Свій найсвятіший оберіг.

(Пісня Рoste черешня в мамі на горді)

Ведучий: А руки у мамі пахнуть хлібом і рутою, і якимось зіллям що п'янить, освіжає, кличе до великого життя. І вічно вони в роботі. Навіть тоді, коли не мають ніякого діла. Мамині руки легенько ворущаться, як стебла водяної лілії, як вітер колише колосся ниви.

І ведучий: Я Вам вклоняюсь низько, матері,
за Ваші ніжні і невтомні руки,
за те, що Ви завжди на цій землі
приходили до нас в часи розлуки.
І ви вкольніться ніжно матерям своїм,
чийм теплом навіки ви зігріті.
Вклоніться їм за їхні руки,
І за те, що просто є вони на світі.
Вони нас від колиски повели
І сорочки нам шили і вишивали,
І підкидали в небо нас, малих,
Щоб в житті ми високо літали.
Мов ластів'ят лаштуючи в політ
В любистковому купали,
І прикипали руки до воріт
Коли у світ між люди випускали.
Вертаючи з віддалених країв
Після тривожних мандрів і розлуки
Цілуймо руки наших матерів,
Натружені й ласкаві рідні руки.
Ніщо не вічне - вічні матері
Уже й тоді, як нікому стрічати.
Допоки сонце сяє нам вгорі,
Вона жива, многотраждальна мати ...

Ведучий: Дорогі наші матусі ! Де знайти слова подяки за ваші світлі посмішки, за ваші натружені руки, за вашу добру вдачу, за великий духовний світ! Ви багаті своєю природною красою в якій немає ні рисочки показовості. Ви живете для нашого майбутнього і бореться за нас. Така ваша священна місія материнства

(Пісня вірш)

І- й: Хто найдорожча серед всіх?
Для всіх це є матуся Вона

прекрасна й дорога,
У кожного на думці.

- 2- **й:** Вона зустріне й проведе
І зрозуміть зуміє.
І щастя там де мама є,
Це кожен розуміє.
- 3- **й:** Мамо ніжна моя і кохана,
Ви для мене мов пісня дзвінка Наче
квітка з любові зіткана,
Чиста, світла, прозора така.
- 4- **й:** І ця квітка повік не зів'яне,
Бо люблю я її над усе
Ви моя дорога, незрівняна,
Хай Вам Бог щастя й долю дає.
- 5- **й:** Кожна ваша недоспана нічка
Лиш для мене малого була
У очах ваших ніжності річка
Чую дотик до мого чола.
- 6- **й:** Ви свята і прекрасна людина,
Ви радієте сонцю й весні.
Тож спасибі, що кожної днини.
Ви даруєте радість мені.
- 7- **й:** Усі мовчать - щось Мати каже,
Цвінуть притишено слова
Вони із веселкових вражень З
любові, що в душі жива
Зійшлися діти всі до хати,
Де хліб, як доля на столі
Усі мовчать: говорить Мати
Вустами неба і землі.
- 8- **й:** Уклін тобі кохана
В цей день великий, люба ненько,
За ті важкі години ранні,
За золоте твоє серденько
Що все віддало б, щоб ми були щасливі.

До матері.

Мамо, мамо, мамо... Перший крик дитини.

- Де ти рідна нене ? - свищуть поїзди.

Коли йдеш в дорогу з маминої хати.

Просте слово «мама» матері скажи

Не соромсь, що сльози затремтять на віях

І не бійсь, що в горлі згусток защемить

Хоч до свого щастя летітимеш в надіях

Пригорни до себе матір хоч на мить.

Поцілуй ті руки, що згойдали долю,

З твоїх плечей зілляли тяготи біди,

Не спіши з порога, не чини їй болю

Постій біля хвіртки, а тоді іди

І якщо не зможуть літаки літати,

І як поспуються навіть поїзди,

Пам'ятай щоденно, коли кличе мати

Син не має права почути і не прийти.

Заключне слово куратора.

Ось і закінчується наша виховна година. Щиро дякую всім. Хочеться, щоб Ви, шановні студенти, поважали, любили своїх матерів, як говорили сьогодні у віршах. І пам'ятайте, що тільки ласкавими словами, зразковою поведінкою, відмінними та добрими успіхами в навчанні Ви зможете довести їм цю любов.

Дорогі мами ! Ми дуже раді, що Ви прибули на наше свято. Особисто від себе вітаю все жіноцтво зі святом Матері. Хай міцніше Ваше здоров'я з кожним днем, а роки життя не знають меж. Хай у сім'ях Ваших панує щастя і радість, спокій і затишок, а на роботі - творчий успіх, натхнення. Нехай Ваше життя буде безхмарним і заможним. Хай діти Ваші ростуть здоровими, щасливими, чуйними, добрими на втіху Вашу і на славу людську.

Дорогі наші мами! В цей прекрасний день нехай у Ваших серцях цвіте любов, радість, бринить музика. Нехай звуки чарівного вальсу нагадують Вам про юність, про найпрекрасніші миттєвості Вашого життя.

Дорогі наші, рідні мами !

На цей вальс запрошують Вас ваші сини і дочки.

(Вальс танцюють студенти з матерями).

«Сива ластівко, сиве сонечко»

Мета: виховувати любов і повагу до матері, рідної мови, України.

Матір, мама, матусенька, ненька...

Слово «мама» росте разом з нами тихо, як ростуть дерева, сходить сонце, розквітає квітка, як тихо світить веселка й гладить дитину по голівці рідна рука. Мамина пісня. Її не може бути без матері - найдорожчої, найріднішої для нас людини.

Коли м'який, ласкавий, тихий
вечір Лягає спати у траву
шовкову,
Сон ніжний землю обійми за плечі -
Тоді я чую пеньки колискову.

(Звучить колискова)

Сьогодні у нас піде мова про найсвятіше - матір, рідну мову. Пісню милу, Україну. Мамина пісня - це материнська душа і безмежна любов, ласка й неповторна ніжність. А тому в ній так ніжно й щільно переплелися радість і біль, тривога і надія. Мамина пісня! Скільки їх створив народ! Лагідний материнський наспів засіває дитячу душу любов'ю до дітей, до природи, до усього живого.

Під спів материнської пісні вирости поети і композитори, хлібороби і воїни, філософи і політики, просто люди. «Якби не мамина пісня, - сказав якось один древній історик, - яким убогим було б наше життя». Вслухаючись в поетичні образи колискової, уявляємо в колисці немовлятко, котре покліпує довірливими оченятами, на які під мелодію пісні напливає, мов вечірній туман, дрімота.

А чи знаєте ви, з чого робили колиски, з якого дерева?

Колиски робили з калини, ясена, клена або плели з лози, щоб діти були дужими та співучими.

Про це співається:

Колискова яворова,

Колисочка з горішка.
Нехай у ній колишеться
Маленька потішка.

Колись колиски підвішували до сволока. Ще й тепер можна побачити скоблики, до яких їх підвішували.

А ще в народі існував звичай: колиску, що вже вийшла з ужитку, ніколи не викидати. Її берегли доти, доки жили люди в хаті.

Біля колиски, плетеної з лози чи різьбленої з дерева, творилася найбільша тайна людського буття - перелив у душу дитини найщиріших материнських почуттів:

Ой, щоб спало, щастя знало, ой щоб росло, не боліло.
На серденько не кволіло, соньки-дрімки в колисоньки.
Добрий розум в головоньки.

(Пісня «Мамина вишня»)

Мама... Закрий очі і прислухайся. І ти почувеш мамин голос. Він живе в тобі, такий знайомий, рідний. Його не сплутаєш ні з яким іншим. Навіть, коли станеш дорослим, завжди будеш пам'ятати мамин голос, мамині руки, мамині очі...

(«Сива ластівко», Б. Олійник)

Як дітей колишеш ти недремно,
То не раз змахнеш краплини йоту,
Що ж, прислів'я мовить недаремно.
А зростуть, то скільки дум у неньки,
І тривоги за їхнє діло.
Голова боліла від маленьких,
Від дорослих - серце заболіло.
Добре ж! Як себе пізнати в дитині,
Знати: твої вона продовжить роки.
Добре дати світові людину
І людині дати світ широкий,
Дарувати їй цвітіння рясту,

Сині гори, неспокійні ріки...
Хто не мав дітей, не звідав щастя,
Долею обкрадений навіки.

(Пісня «Не і(урайся пісні»)

А хто з вас знає, яка улюблена пісня вашої мами?

(Студенти називають)

Великі дороги в світ завжди починаються від матеріної пісні, співаної над колискою. Спить натружене село, лиш у нашій хаті допізна поблискує вогник. Коліскові неньчині дзвенять, немов струни бандури, живою мовою покоління. Кожна співаночка віддзеркалює поетичною неповторністю, казковим дивосвітом.

Мати впадає, не спить біля сина,
Мліє душею, бо хвора дитина.
Плаче маленький, голівка болить...
Просить маленький: «Мамочко, пий...», -
Руки гарячі до нас простягає,
Мов захистити від болю благає.
Весь, ніби свічка тоненька, горить,
Знову і знову: «Мамочко, пий...»
«Любий синочку, тобі все віддати
З радістю можуть твої батько й мати:
Душу і серце, силу і кров, -
Тільки б ти хворість чорну зборов,
Тільки б піднявся ти знову із ліжка,
Став би на жваві, пружинисті ніжки,
Знову побіг би веселий в садок.
Крихітко рідна, любий санок.
Землю піднімемо, серце дістанемо, -
Тільки б ти, сину, отак не зів'янув,
Тільки б ти, сину, очей не зактив,
Тільки б ти жив, тільки б ти жив!»

Образи в колискових незчисленні: кіт, голуб, зозуля, сон, дитина. А над усіма ними величний образ жінки-матері, ніжне серце якої сповнене безмежною любов'ю до дитини. Немає нічого більшого, ніж любов материнська, найсвятіша любов.

(Ол. Олесь «Сон»)

(Українська народна пісня «Шуміла ліщина, шумів тихий гай»)

Мати, земля... Земля і мати... Це їх роботящі руки, твоєї і моєї матері, з попелу війни підняли до життя нашу землю, вмили гіркою сльозою, засіяли молодим життям. Зацвіла перед хатою мамина вишня, зацвіла в саду матіола, защебетав соловейко.

Посіяла людям літа свої... літечка житом,
Прибрала планету, послала стежкам споришу,
Навчила дітей, як на світі по совісті жити,
Зітхнула полечко і тихо пішла за межу.

(«Пісня про матір» Б. Олійник)

(На фоні мелодії «Пісня про рушник»)

Дні дитинства, наче плин води...
Проліта дитинство, та у спадок
Зостається материнська пісня, повна згадок,
Пам'ять зостається назавжди...

Матері... Все життя дивляться нам услід, вирядивши в люди. Так і стоять на початку всіх наших доріг, навіть коли їх не стає. Стоять і дивляться. Їм бажають нам добра і щастя, сподіваються від своїх дітей найвищих духовних злетів, бо і в останню хвилину думають про те, щоб їхні діти жили гідно серед людей і творили на своїй землі.

(«Пісня про рушник»)

Мати - берегиня роду, домашнього вогнища. Саме вона є тим центром, який єднає всю родину. Коли її не стає, все в хаті розладнується. Мати - та, що дала життя, та, що привела на світ. Бо мати - це все те, що вміщує в себе таке звичне й водночас дороге наймення - мама, матір - це означає мати все. Втративши неньку, ти втрачаєш не лише близьку і люблячу людину, дорогого

порадника і вічного оборонця, але і якусь надзвичайно вагому частку самого себе.

Наче мамині очі - у хаті вікно.
Сад матусиним словом мені промовляє.
Я не звикну ніколи, що мама давно
Край села у високій траві спочиває.
Я не звикну ніяк, що вона до воріт
Не біжить із городу мене зустрічати.
Спорожнів без матусі мені білий світ,
І чужою стає наша затишна хата.

Уся ж бо краса світу, його безмежність і незбагненність втілилися для нас у матері.

Вона - наша порадниця і розрадниця, наша наставниця й заступниця.

Перше слово, яке ми вимовляємо, звернене до неї, матері, що подарувала нам життя, трудом і мукою щоденно навчила нас говорити, бачити сонце, слухати пісню.

«Люди - це завжди діти своїх матерів». (О.М. Горький)

Не мені вже зозуля майбутнє кує
За рікою судьби в голубій оболоні.
Кожний з нас безпритульним душею стає,
Коли мамине серце навік захолоне.
Ніщо не вічне - вічні матері!
Уже й тоді, як нікому зустрічати.
Допоки сонце сяє нам вгорі,
У кожного живе у серці мати.

Рідна мати і рідна Україна — два крила любові, два крила несуть українську душу через віки і не в'януть у вічному польоті, бо тримає їх на світі материнська любов.

Материнський образ України встає з полинових степів і глибинної чорноземної скиби, як брова, зоріє із зажури поліських озер, що чистими очима дивляться на світ.

Стоїть на землі мати, вища і святіша від усіх богинь... Стоїть справіку босоніж на розпутьях великолюдських мати. І не падає від громів, блискавиць, буреломів, бо рідна земля дає їй силу, а небо посилає благословення.

Я стою у дворі. Небокрай відгорів.

Теплий вечір в мовчанні закутав калину.

Люди добрі мої! Бережіть матерів,

Як себе бережіть, як свою Україну!

Жити, як мати, працювати, як мати, любити, як мати.

Віддай усе, що взяв, і освятись.

Ще більше, ніж узяв, зумій віддати...

Стоїть на видноколі світла мати - в неї вчись...

У цьому нетлінність нашого існування на землі, наше
безсмертя.

«Все, що ти мене навчила, - в серці зберігаю»

Куратор: Добридень, шановна родинно! Я таки не помилилась і ще раз повторюю: родинно! Бо думаю, що сьогоднішнє свято - то єднання нас у велику і дружну родинно. Тож щиро вітаю вас у нашій привітній господі хлібом- сіллю, словами найтеплішими, вітаю з родинним святом - святом Матері!

Цей день відзначається у травні - найніжнішому місяці весни, оспіваному у піснях, гаптованому солов'їними трелями, обсипаному білосніжним цвітом, умитому теплим рясним дощиком.

Травень - це місяць Пречистої Діви Марії, яка благословила у хресну путь свого Сина - Спасителя людства. До Матері Божої звертаються християни, просячи заступництва й допомоги. Тому саме у травні, коли Мати- природа виряджає свою доню Землю в пишному уборі весняних квітів у дорогу життя, люди висловлюють подяку материнській самопожертві и відзначають День Матері.

Тож і ми зібралися тут сьогодні, щоб вшанувати, як це робили наші предки, наших найдорожчих у світі людей - дорогих матерів, сказати їм найніжніші слова, довести їм ще і ще раз, що ми їх дуже-дуже любимо і не забуваємо, ким вони є для нас. А назвали ми своє свято ніжними словами: «Рідна мати моя».

(Звучить пісня за вибором і наявністю)

Куратор: А зараз звертаюся до вас із такими питаннями-загадками:

Хто вас міцно любить,
Хто ласкаво так голубить,
Не стуля вночі очей,
Дбає лиш про вас, дітей ?
- Мама дорогенька.
Хто колиску вам гойдав,
Хто вам пісеньки співав,

Як були маленькі?

Мама золотенька.

Хто вас взяв колись за
руку і до школи на науку
Вів, щоб розуму навчити?

Люба наша мати.

Хто стереже вас від злого,
Відмовля собі в усьому,
Щоби вам віддати?

Наша рідна мати.

Куратор: Так, це все - рідна мати. Мої нехитрі загадки, які ви так швидко і правильно відгадали, продовжить чудовий вірш народної поетеси Закарпаття, Марусі Тисянської «Пам'ять по рідній матері».

Де синіють полонини
Лісисті Карпати,
Тут привела на світ білий
Мене моя мати.
Хто щодня теплив водичку,
Щоб мене скупати ?
Не - ти, моя прихильнице,
Це - ти, моя мати!
Хто гойдав мене в колисці
До сну засинати?
Це - ти, рідна, невсипуща,
Це - ти, моя мати!
Хто учив мене ходити,
Сміливо ступати?
Це - ти, моя ріднесенька,
Це - ти, моя мати!
Хто водив мене за руку,

Вчив мамою звати?
Це - ти, моя зоре ясна,
Це - ти, моя мати!
Хто, ідучи до криниці,
Вчив мене співати?
Це - ти, моя люба неньо,
Це - ти, моя мати!
Хто сорочечку змережив
Для свого дитяти?
Це - ти, славна майстриня,
Це - ти, моя мати!
Хто щоранку слав до ніколи
Знання здобувати?
Це - ти, доня Верховини,
Це – ти, моя мати!
Хто сприяв, щоб я навчилась
Прясти, вишивати?
Це - ти, моя наставнице,
Рідна моя мати!
Хто учив мене на нивці
Серпом жито жати?
Це - ти, чорномозолиста,
Це - ти, моя мати!
Хто учив мене з дитинства
Рідний край кохати?
Це - ти, щира патріотка,
Це - ти, моя мати!
То ж сьогодні, рідна
ненько, Вірно присягаю:
Все, що ти мене навчила, -

В серці зберігаю.

Куратор: Бачите, скільки в ньому найчарівніших порівнянь, епітетів: «рідна», «невсипуща», «моя рідненька», «зоре ясна», «моя наставниця», «моя прихильнице», «славная майстриня».

- А як ви лагідно називаєте свою маму?

Студент: Мама, мамуся, ненька, матінка.

Куратор: А з чим би ви порівняли свою матінку?

Студент: Я б порівняв з піснею. Пісня буває весела, сумна, жартівлива і лірична. І моя мама, буває, і сміється, і плаче, і журиться, і веселиться,

Студентка: Я б порівняла з веселкою, бо моя мама завжди посміхається.

Студент: Я - із землею, бо земля - годувальниця, а моя мати дуже любить куварити.

Студент: Я - із сонечком, бо моя мама зігріває всіх теплом. Якщо б не було сонечка і мами, то й життя не було б.

Куратор: Так, вірно ви зауважили. Якби на світі не було матері, життя б припинилося. І тому, що ви живете, бачите ясне сонечко, барвисту веселку, чуєте пісню, рідну мову, - ви повинні завдячувати своїм батькам, які з першої ж хвилини вашої появи на світ щиро турбуються про вас. І знайте: через те вам світло, затишно жити й зростати, що є у вас батько і мати.

Студентка:

Як мені вас не любити,

Рідний батьку й неню:

Та ж ви мене

згодували

І дбали про мене.

Та ж ви мене

згодували

Щирими руками.

Ой, нема то ніде в світі,
Як в батька і мами.
Батько розуму навчає,
Мати приголубить,
Ніхто мене так на світі,
Як вона, не любить.
Дай же, Боже, щоб росла я,,,
В школі гарно вчилась,
Щоб я батькові і неньці,
Добре відплатилась.

Куратор: Мати... Не злічити отих її безсонних ночей, які провела вона біля вас, маленьких. Не виміряти нічим того неспокою материнського, тих турбот за вашу долю щасливу.

Мати - це ваша найкраща вчителька. Це ж бо вона навчила вас робити перші кроки по землі (ой, які нелегкі вони були!). Це вона навчила вас вимовляти перші слова, навчила пісеньку співати - про зайчика, про сонечко.

А ось зараз, коли вже ви вирости, стало їй ще тяжче. Бо ж мусить і на своїй роботі встигнути, і хатню роботу виконати, і вами потурбуватися: як зодягнені, які у вас успіхи, які проблеми. Бо ж тільки вона порадить наймудріше, тільки вона розрадить, коли на й,уші тяжко і сутужно.

Важка це доля - Материнство. Точнісінько так, як ви не уявляєте свого життя без мами, так кожній мамі тяжко уявити себе без вас - отих сонечок, заради яких живуть матері на цьому білому світі.

Ну як мені, ну як було б без тебе,
Синочку мін, моя ти люба втіхо? "
Як дню без пісні, як без сонця небу,
- Отак було б мені без твого сміху.
Без рученят - промінчиків ласкавих,
Що світ увесь готові обійняти,
Без оченят - таких веселих, жвавих,

Від котрих і на хвильку не сховатись.
В тобі - мої світання нерозквітлі,
Мої чекання, радощі й тривоги.
Синочку мій, моя незраднa втіхо!..

Куратор: Тож давайте у знак нашої щирої любові й глибокої шани до рідних мам, привітаємо їх дружніми оплесками.

(Виходять студенти)

Студент: Сердечними словами
Вітаємо вас, рідні мами,
Вітаємо всіх з весною
І долею ясною.

Студент: Спасибі вам і знов, і знов
за вашу ласку і любов.

За те, що дома повсякчас
Ви так турбуєтесь про нас.

Студент: Спасибі ж, рідні, наймиліші мами
За все, що вами зроблено для нас.
Хай слово «мама» лине над світами.
Як промінь сонця у весняний час.

(У виконанні студентів звучить пісня «Чорнобривці»)

Студент: Мамо, мамо, ма!
Вимовляти чи писати,
Чи читати, чи співати, -
Слова кращого нема!

Студент: Чи сюди, чи туди,
Чи то хліба, чи води,
Чи сорочку, чи штанята;
Все до мами – не до тата,
Там безпечно від біди.

Студент: Той щасливий, той живе,

В кого мати рідна є,
Той біди вже не зазнає,
Бо про нього мати дбає.

Студент:

Моя люба, добра мати,
Золоте серденько,
З нею мені і в бідоньці
Жити веселенько.
Як за мною рідна мати
Дивиться в віконце,
То так, гейби мене гріло
Тепле ясне сонце.

Студент:

Ой яка ж бо ти матусю,
Дорога та мила,
Того словечком скачати
Немає ще сили...
Що то сонечко на небі,
В лузі квітка красна,
Це мамуся в нашій хаті,
Добра вся та ясна.
Ясне сонце світить і неба,
Веселить та гріє,
- В рідній хаті при мамусі
Кожен з нас радіє.
Під опікою мамусі
Весело гуляю –
Що то холод, що то голод,
Що біда - не знаю.
Над усіх, над все у світі
Матінку кохаю,

А в оце велике свято
Гараздом вітаю:
Без журби та й у здоров'ї
Жити дай вам, Боже,
А віддячитись матусі
Бог мені pomoже...

Студент:

Я прокидаюся рано,
Й зразу, хоч ще не встаю,
Тільки спросоння погляну,
Бачу матусю свою.
Мати, досвітня пташина,
З досвітку віч не зімкне,
Ходить по хаті навшпиньки,
Щоб не забути мене.
Мати - то сонечко рідне,
Сонечко ясне, земне,
Слово її заповітне
Гріє і живить мене.

Студентка:

Руки ласкаві цілую,
Скільки з них випито сили...
Жали вони і косили,
Прали і тісто місили...
Скільки з них випито сили!
Руки красиві цілую.

Куратор: Материнські руки... Чи вдивлялись колись ви у них, шановні? Можливо, що й ні. Бо ж нема коли, бо вони завжди в роботі. То перуть білизну, то прасують вам, то шиють, то вишивають, то в'яжуть, то печуть вам запашні хлібини чи смачні тістечка... їм ніколи скластися докупити, щоб ви спостерігали, які вони, мамині руки.

Та щоб ви знали, що мамині руки - найкращі. Хай вони інколи і шершаві, поморщені. Та ніхто так не зігріє, не попестить, не приголубить, як добра і ласкава мамина рука.

Я сама все своє життя намагалася збагнути таїну святості материнських рук. Цій темі присвячено чимало віршів. Ось послухайте один із них.

Вдивляюся у ці невтомні руки.
В оці любові ніжні два крила...
Матусі руки. Невсипущі руки,
Джерельця щедрі вічного тепла.
У них – безмежжя запашного поля
І неба чистого незайманий зеніт,
Мов щаслива світанкова доля,
І мрій крилатих звихрений політ.
В них – веселкові сонячні заграви
І весен світлих росяний цвіт.
В розкриллі рук матусиних ласкавих
Вмістивсь увесь бентежно-юний світ.

Куратор: Хто ще хоче розповісти про мамині руки?

Студент: Руки твої – два крила, два крила,
Руки твої – колисали мене.
Маминих рук не забуду тепла,
Доля моя – два крила.
Руки твої – васильки і жита,
Руки твої – наші юні літа.
Вірна любов не зів'яне, живе
Доля моя – два крила.
Руки твої – то веселки крило,
Пісня й життя – все на нім зацвіло,

В небо до зір ти мене піднесла.

Доля моя - два крила.

Студент: Мамині руки - колиска моя
Хліб у долонях, що сонцем сія,
Крила мої у годину розлуки
Мамині руки, мамині руки.

Студентка: У житті багато
Щастя на землі,
Та найвища радість –
В наших матерях.
До сивини несемо
В себе на чолі
Дотик рук ласкавих,
Теплих, як зоря.

Куратор: Материнське серце... Воно любить найніжніше. Воно любить найсильніше. Воно вміє і прощати, як ніхто інший. Існує, така старовинна легенда про мамине серце, послухайте.

Був у матері один-єдиний син - дорогий і ненаглядний. Душі в ньому мати не чула. Виріс син гарний і славний. Одружився з дівчиною небаченої краси. Привів молоду дружину в рідну хату. Не злюбила молода дружина свекруху, зненавиділа її. Мати змушена була переселитися в сарай. Але й це не заспокоїло красуню. Каже вона чоловікові: «Коли хочеш, щоб я жила з тобою, убий матір, вийми з грудей її серце і спали на повільному вогні».

Не здригнулося серце у грудях сина, зачарувала його небачена краса дружини. Каже він матері: «Наказала мені дружина вбити вас, мамо, вийняти з грудей ваше серце і спалити на повільному вогні, а не послухаю - піде від мене дружина. Не можу я жити без неї...» Заплакала мати й відповідає синові: «Ну що ж, сину, роби так, як велить серце».

Зробив син, як жінка веліла. Убив матір, вийняв з грудей серце, поклав на жар. Спалахнула жаринка, ударила в очі синові, обпекла. Скрикнув син від болю. Стрепенулося материнське серце, що горіло на повільному вогні, і прошепотіло: «Синочку мій рідний, тобі боляче? Зірви листок подорожника, поклади до обпеченого місця, до листка подорожника приклади серце материнське... Потім у вогонь покладеш...»

Заридав син, схопив гаряче материнське серце в долоні, уклав його в розкряні груди. Зрозумів він, що ніхто й ніколи не любив його так гаряче, як рідна мати.

І таким всесильним було бажання матері бачити сина радісним, що ожило серце, закрилися покряні груди, і підвелася мати і притисла голову сина до грудей. Не зміг після цього повернутися він до дружини- красуні. Не вернулася додому й мати. Пішли вони обоє степами широкими і стали двома могилами високими...

Така ось легенда про незрадливу материнську любов. Тож будьмо і ми незрадливими дітьми у своїх матерів. Шануймо, поважаймо і любімо їх!

Студент: Кожну згадую ризику
Незабутню твою,
Пам'ятаю з колиски
Я усмішку твою.
Від нещастя врятує –
Добре здаю це я –
Мати, мама, матуся,
Найдорожча моя.

Студент: Крізь роки і розлуки
Чую співи твої,
Бачу теплії руки,
Бачу коси твої.

Скаже правду святую –
Добре знаю це я –
Мати, мама, матуся,
Найдорожча моя.

Студент: Тільки вдачу пророчить
Побажання твоє,
Бачу рідні я очі,
Чую слово твоє.
Щастя горе затулить –
Добре знаю це я, -
Мати, мама, матуся,
Найдорожча моя
Мати, мама, матуся моя.

Студент: О мамо! Мелодіями молодієш...
Надійно торкатись твого плеча.
Вже стільки ти вдіяла,
Стільки ще вдієш,
Ти гідна пісень, пісні - звучать!

(Виконується пісня «Росте черешня в мамі на городі»)

Куратор: Мамин день - це велике свято. Адже все починається від
мами, її пісні, доброї казки, ніжної колискової. Як сказав поет:

Дні дитинства - наче плин води,
Проліта дитинство, та у спадок
Зостається пісня, повна згадок,
Пам'ять зостається назавжди.

І хоч давно минули ті рожеві дні, коли вас мати колихала в колисці,
думаю, усім нам хочеться послухати мамину добру казку, що в дитинстві до
кожного заглядала «в шибку сивими очима», і колискову, яку співала нам
ненька. Співала ж бо. Чи не так? Хто пригадає і заспіває нам колискову?

Студентка: Я не пам'ятаю мелодії, але моя бабуся, коли я була маленька,

наспівувала мені ось таку колискову:

Спи, дитинко, спи,
Очки зажмури,
Можеш, рибко, тихо спати,
Над тобою рідна мати
Шепче молитви.
Спи, дитинко, спи.

Куратор: У народі кажуть, що кожна людина має у житті три матері:

- перша мати - це земна мати, яка подарувала нам життя;
- друга мати - це небесна Мати Божа, яка охороняє нас від усього злого;
- третя мати - це і скривджена в минулому, але не скорена, сильна духом і лагідна душею Мати Україна.

(Виходить дівчина в образі України і дівчата в національному одязі)

1-а дівчина: Світе тихий, краю милий,
Моя Україно,
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш?
Чи ти рано до схід сонця Богу не молилась?
Чи ти діточок невинним
Звичаю не вчила? Україна.
Молилася турбувалась,
День і ніч не спала,
Милих діток доглядала,
Звичаю навчала.
Виростали мої квіти,
Мої добрі діти.
Панувала і я колись На
широкім світі. Панувала...

Куратор: Так, чимало гірких сторінок житейських у нашої матері України.
Та вона вистояла, ожила, воскресла. А щоб уберегти її на майбутні віки, ми

з вами повинні берегти рідну мову, рідну пісню, рідне слово. Щоб чув світ, хто ми є. Що ми - українці.

Студент: Я запитую в себе, питаю у вас, у людей,
Я питаю в книжок, роззираюсь на кожній сторінці;
Де той рік, де той місяць, той проклятий тиждень і день,
Коли ми, українці, забули, що ми - українці?
І що є в нас душа, повна власних чеснот і щедрот,
І що є у нас дума, яка ще од Байди нам в'ється,
І що ми на Україні - таки український народ,
А не просто населення, як це у звітах дається.
І що хміль наш - у пісні, а не у барилах вина.
І що щедрість - в серцях, а це лише у крамничних вітринах.
І що є у нас мова, і що українська вона,
Без якої наш край - територія, а не Україна.
Українці мої! Дай вам, Боже, і щастя, і сил,
Можна жити й хохлом, і не згіркне від того хлібина.
Тільки хто ж бо колись, небо нахилить до наших могил, -
Як не зраджена вами, зневажена мати Україна...

Куратор: вірити, що в наших добрих помислах і ділах святі сили нас не покинуть.

(Виходять дві студентки і студент із запаленими свічками)

Студент: Пречистая мати, -
Просять діти вірні, -
Сповни наші просьби,
Сердечні, покірні,
Дай, щоб ми, невинні,
У мирі зростали,
Тебе й твого сина

Завжди прославляли.

Студентка: Мати Божа! Наша єдина!
Ти мати в мене, я – твоя дитина.
Щирою любов'ю буду я любити,
Гріхом не засмучу, доки буду жити.

Студентка: У мене найкраща на світі матуся,
За неї, Пречиста,
До тебе молюся.
Пошли їй не скарби,
А щастя і долю,
Щоб дні її минали,
Без смутку, без болю.

Студент: Ісусику любий, усі ми в поклоні
До тебе підносим маленькі долоні.
Молимося щиро за маму, за тата,
За діда, бабусю, сестричку і брата,
За всіх, кого любим, за всіх, хто нас любить,
Що нам помагають і ніжно голублять.

Студент: Благослови наш любий рідний дім
І всіх-усіх, що проживають в нім,
І неньку нашу, у садок – розмай,
І народ наш рідний, і рідний край.

Студентка: В здоров'ї тата й маму зберігай,
Сестричці й братикові щастя дай.
Зроби, щоб всі вдоволені були,
На лихо-горе раду щоб знайшли.

Студент: Царю небесний джерело світла,
Твоїм промінням встели нам шлях,
Щоб в душах наших радість розквітла,
Щоб запалала віра в серцях.

Студентка: Царю небесний, Боже єдиний,
Будь нам зорею в ночі тривоги,
Знаком, що з нами в кожную хвилину
Сила і Правда, з нами наш Бог.

Студент: Отче наш, завжди і всюди сущий, -
В надрах земних, на землі, в небесах.
Славимо ймення Твоє, Всемогущий,
Царства твого ми чекаєм в віках.

Студентка: Хай буде воля Твоя у вселенні,
Хліба насущного дай трударям, -
Боже, прощай нам борги нескінченні,
Ми ж їх просіймо своїм боржникам.

Студент: Розуму дай і крихітку цноти,
Щоб не зазнати спокус і падінь,
Сили все нище в собі побороти
І від лукавого визволь. Амінь.

(всі співають, або на фоні іншої пісні зачитати останні два вірша)

Боже великий, єдиний,
Нашу родину храни.
Щастям, добром і любов'ю
Ти нас усіх осіни (2 рази)

Жіноча доля

(сценарій до Дня матері)

Мета: відроджувати традиції українського народу, виховувати любов, повагу до берегині роду – матері, встановити тісні зв'язки між сім'єю – дітьми – навчальним закладом.

Студентка. День Матері відзначається у травні, бо це місяць Пречистої Діви Марії, яка благословила у хресну путь свого сина – спасителя людства. До Матері Божої звертаються християни, просячи заступництва та допомоги. У травні, коли природа – мати виряджає свою доню – землю в пишному уборі весняних квітів у дорогу життя, праці і радості, люди висловлюють подяку материнській самопожертві і відзначають День Матері.

Студент. Уперше організувала День матері американка із Філадельфії Анна Джервіс у 1910р. Після Першої світової війни це свято почали відзначати у Швеції, Норвегії, Данії, Німеччині, Чехословаччині. Серед української громади День матері уперше провів Союз українок Канади у 1928р. Наступного року це свято відзначалось уже у Львові. Ініціатором урочистостей була редактор тижневика «Жіноча доля» Олена Кісильська. Відтоді в другу неділю травня День матері відзначали дуже широко по всій Галичині. Із приходом радянської влади народні традиції стали ігноруватися.

Учениця. У них черпаємо скарби народної мудрості, наснагу, сподівання на кращу долю рідного народу. З 1990 р. завдяки зусиллям громадянських організацій, зокрема Союзу українок, осередків Товариства української мови «Просвіта», Свято матері повернулося на землю України.

Студент. Найдорожчою людиною у нашому житті завжди була, є і буде мама. Із нею ми відкрили для себе світ. Перші кроки зроблено, тримаючись за мамині надійні руки. Перша пісня – мамина. Першу іграшку подала мама і перша порада теж мамина. Наша мама найдорожча, найкраща і єдина. Мама ласкава, ніжна і добра. Вона завжди поруч

(Звучить уривок із пісні «Ласкаво просимо»).

Студентка.

Найкращі квіти хочеться
В цей день принести вам,
Найкращі всі слова,
Щоб більше линуло в житті пісень,
І лиш весна в душі цвіла.

Хай радість осяває будні й свята,
Хай святістю зориться доброта.

І щастя вам великого й багато
На довгі – довгі сонячні літа.

Студент. Найніжніші, найсокровенніші, найкращі слова ми беремо у своїй душі для мами. Ще у древні часи головним божеством була Берегиня – жінка, мати, яка оберігає свій рід, добробут сім'ї і народу. Людство існує тому, що існує материнська любов.

Студентка.

За все, що маю, дякую тобі,
За все, що маю і що буду мати.
Ночами сняться зорі голубі
І вишні білі на причілку хати.

Тому, що сняться зорі голубі
І вишні білі на причілку хати,
Тому спішу подякувати тобі
За все, що маю і що буду мати.

Студент.

Нехай світанок цим весняним святом
Над цілим світом зоряно цвіте,
Хай сяє сонцем в серці слово – мати,
Таке незгасне, вічне і святе!

І я спішу подякувати тобі
За все, що маю і що буду мати!

Студентка.

Я тобі, матусю,
Розкажу ще казку,
Подарую квіти
Й найніжнішу ласку.

Рідную матусю
До серця пригорну,
Бо найбільше в світі
Маму я люблю!

Студент. Чоловік стає на коліна тільки в трьох випадках: щоб напитись із джерела, зірвати квітку для коханої і щоб вклонитися матері. І я низько вклоняюся вам, тому що ви – жінки. Це ваші руки дають нове життя, це безсонні ночі роблять із беспорядних крикунів справжніх дівчаток і безстрашних хлопців. Це ваше велике терпіння, ваші руки і ваші серця виховують із дівчаток і хлопчаків прекрасних і благородних дівчаток і

юнаків. Це ваші турботи, ваш труд, ваша любов благословляють їх на подвиги в ім'я життя на землі.

Студентка. Слово «мама» приходиться на уста промінцем маминої усмішки і ласкавість її очей, листочком вишні та світлинкою сонця, пелюсткою квітки і радістю веселки, теплою лагідністю і вечірньою молитвою.

(Звучить уривок із пісні «Душі криниця»).

Студент.

Мамо, мамо, нене прехороша,
як загляну в очі я твої –
Затихає вмить страшна пороша,
І піснями линуць солов'ї.

Мамо, мамо, ніжна моя нене,
Усмішка твоя – як сонце те,
Квіти квітнуть, листячко зелене,-
Яке щастя! Все навкруг цвіте!

Студентка.

Мамо, мамо, що мені ще треба?..
Хай живе у серці й не згаса
Колискова пісня й просинь неба,
І твоя нев'януча краса...

І я спішу подякувати тобі
За все, що маю і що буду мати!

Студент.

В хаті сонячний промінь косо
На долівку ляга з вікна.
Твої чорні шовкові коси
Припорошила вже сивина.
Легкі зморшки обличчя вкрили –
Це життя трудового плід.
Але в кожному русі – сила.
В очах юності видно слід.

Студент

Я таку тебе завжди бачу,
Образ в серці такий несучу –
Материнську любов гарячу
І твоєї душі красу.
Я хотів би, як ти, прожити,
Щоб не тліти, а завжди горіти,

Щоб уміти, як ти, любити,
Ненавидіть, як ти, уміть.
Діалог з мамою

Студент.

Розкажіть мені, мамо, про вишні...
Їх було так багато в саду?

Мама

Були, синку, морози невітійні,
А вони кого хочеш зведуть.

Студент

Розкажіть мені, мамо, про зорі,
Чи такими були і колись?

Мама

А той, синку, хто виріс у горі –
Не часто на зорі дививсь.

Студент

Розкажіть мені, мамо, про долю,
Чи людині підвладна вона?

Мама

Наша доля, мій сину, – як море, -
Той пливе лиш, хто має човна.

Студент

Розкажіть мені, мамо, про роки, -
Чи спливають постійно вони?

Мама

Роки, сину, помітні допоки
Матерів пам'ятають сини.

Студент

Багато в світі різних слів
І різних виразів чимало,
Та ласкавіше серед них
І найрідніше слово – мама.
Хоча б яку ти вибрав із доріг,
Хоча б якими ти пішов шляхами,
Та через терни горя і зневір

Ти повертаєшся до мами.

Студентка

Це теплі руки і вуста,
Що таке в дитинстві зігрівали,
Це ніжне серце, ніби птах,
Завжди з тобою мандрувало.
Спіши до неї крізь літа,
Шануй, люби, не дай тужити,
Бо лиш вона, і рідна, і свята,
З тобою вічно буде жити.

І я спішу подякувати тобі
За все, що маю і що буду мати?

(Звучить пісня «Жіноча доля»)

Легенда про матір

Студентка

Дівчину вродливу юнак покохав,
дорожче від неї у світі не мав.
І клявся, божився, що любить її
Над сонце, над місяць, над зорі ясні.

Студент

«Тебе я кохаю. За тебе умру ...
Віддам за кохання і неньку стару!»

Студентка

Та мила його не боялась гріха:
Була, як гадюка, зрадлива, лиха.
Всміхнулась лукаво і каже йому:

Студентка

«Не вірю, козаче, коханню твоєму.
Як справді кохаєш, як вірний еси,
Мені серце неньки живе принеси».

Студентка

Юнак, мов стерявся: не їв і не спав,
Три дні і три ночі він десь пропадав.
І стався опівночі лютий злочин:
Мов кат, витяв серце у матері син.
І знову до милої, з серцем в руках,
Побіг, і скажений гонив його жах.
Ось – ось добігає, не чуючи ніг...

Та раптом спіткнувся і впав на поріг.
І серденько неньчине кров'ю стекло,
І ніжно від жалю воно прорекло...
Востаннє озвалась до сина в ту мить:

Студентка

«Мій любий, ти впав... Чи тобі не болить?»

Молитва за матір

Студент

У мене – найкраща матуся,
За неї до Тебе, Пречиста, молюся.
Молюся устами, молюся серденьком
До Тебе, Небесна Ісусова Ненько.

Студентка

Благаю у тебе від серця сльозами
Опіки та ласки для любої мами.
Пошли їй не скарби, а щастя і долю,
Щоб дні їй минали без смутку і болю.

Студент

Рятуй від недуги матусеньку милу,
Даруй їй здоров'я, рукам даруй силу,
Щоб діток зростила і вивела в люди,
Щоб ними раділа й пишалась усюди.

Студентка

За це ми складаєм в молитві долоні.
До тебе, Царице, на сонячнім троні.

Студент

Подивіться, мамо, як сади цвітуть.

Студентка

Ніколи, дитино, в полі справи ждуть.
Жаль бодай хвилинку змарнувати все,
День весняний, кажуть, цілий рік годує.

Студент

Подивіться, мамо, вишні, мов корали.

Студентка

Почекай, не всі ще буряки прорвали,
Не скошили трави, скирти не поклали.

А зима питає, як хазяйнували.

Студент

Подивіться , мамо, яблука допіли.

Студентка

Ні, не вистачає ні часу ні сили.
Відлітають птиці за моря і гори.
Урожай потрібно завезти в комори.

Студент

Подивіться, мамо, вже й зима настала.

Студентка

Ой, не все я встигла, що зробити мала.

Студентка

Досвітня птаха мене збудила,
Ще ніч здіймала над світом крила,
Ще сонце тільки збиралось встати,
А вже трудилась у хаті мати.

Студент

Зоря над обрієм засіяла,
На трави й квіти роса упала.
Сім'ю уклавши відпочивати,
Не поспішала лягати мати.

студент

Щось вічно шила та прибирала,
Усьому лад, як могла, давала,
І важко навіть мені згадати,
Чи бачив я, коли спала мати.

Студентка

Я твій портрет фіалками вберу,-
Ти ж так любила голубі фіалки.
Мене ти вчила правді і добру,
Мене до праці ти привчала змалу...
Я доторкнуся до твого чола,
На ньому зморшки, й ті – такі ласкаві...
Ти все дала й нічого не взяла:
Ні крихти хліба, ні «спасибі» навіть...

Студент

Все те, що мав, і те, що в мене є,
Що від людей, що від землі святої,
Що радістю в рядках моїх встає, -
Передано в моє життя тобою.
Дочку, можливо, матиму, – хтозна,
Про що в гаю зозуля накувала...
О, як я хочу, мамо, щоб вона
Твоє велике щедре серце мала!

Студент. Народ склав багато прислів'їв і приказок про матусю.
Ось деякі з них:

- Дитина плаче, а матері боляче.
- У дитини пальчик заболить, а в матері – серце.
- Рідна мати високо замахує та помалу б'є.
- Материн гнів, як весняний сніг: рясно впаде та скоро розтане.
- Мене мати увесь вік дурила: казала битиму, а не била.
- Мати однією рукою б'є, а другою – голубить.
- Доти ягнята скачуть, доки матір бачать.
- На сонці тепло, а біля матері добре.
- Нема того краму, щоб купити маму.

Студент. Ми прожили лише часточку життя, і, йдучи самотійно в цей бурхливий розквітлий вир, повинні взяти із собою тільки все добре, людське, яке не запламували наші бабусі, матері, адже людина повинна знати, звідки вона пішла в життя. Вона не має права бути безбатченком, мати черству душу, бо черствість породжує зло, неприязнь, біду.

Студентка. Шануймо наших матусь – так велить Книга Книг – Біблія. Шанування матусь – один із найсвятіших обов'язків людини, оскільки діти завжди в неоплатному боргу перед матусями. У всіх піснях і закликаннях бачимо матір і порівнюємо її із зорею – образом незгасним, немеркнучим. Зорею, що світить звідусіль, з усіх доріг і відстаней. Адже тільки мати була, є і залишається для нас живим символом рідного дому, рідної землі.

Студентка. З роси, з води - на добру сотню літ.
Людського щастя, благ людських по вінця,
Здоров'я шлем міцного, як граніт,
Щоб теплих весен сонячні промінця
Будили в серці ніжні почуття.

Студент. Ми раді, матусі, вас привітати.
Щастя й здоров'я в житті побажати,
Мирного неба і ясного сонця,

Хай щедро й ласкаво вам світить в віконце.

Студентка. Щоб не торкались скронь зими пороша,
Щоб ви пройшли через усе життя
Такі, як є, – привітні і хороші.

Студент.

Хай злагода й мир будуть у вас на порі,
А лихо нехай обминає поріг!
Хай діти й онуки шанують завжди,
А доля вам щедрі дарує плоди.
І то не біда – якщо сивина,
Усмішки красу не затьмарить вона.
Бажаєм удачі, добра і тепла,
Незгоди людські хай не чинять вам зла,

Студентка.

І тільки все добре в житті щоб велося,
Хай збудеться все, що іще не збулося!
Як сонце на небі щоденно сіяє,
Так щастя в житті вашім хай розцвітає!
Як вода джерельна, будьте ви здорові,
Хай сміються очі, не хмуряться брови,
Хай живуть у серці почуття високі,
Хай вам дарує доля.

Усі разом.

СТО ЩАСЛИВИХ РОКІВ!

І я спішу подякувати тобі
За все, що маю і що буду мати!

(Студенти співають перший куплет пісні «Рідна мати моя»).

Висновки

Виховання — це насамперед "вбирання в себе" кожною особистістю культури рідного народу, що допомагає передачі, освоєнню і творчому використанню нині сущими поколіннями досвіду попередніх поколінь, забезпечує продовження у віках культурно-історичних традицій батьків, творить з вихованця людину цієї епохи, вводить його у сферу загальнолюдських цінностей. Як писав видатний мислитель XIX століття Й. Гійо, виховання — це мистецтво, яке добуває з глибини душі людини і пробуджує до життя все, що в ній дремає; яке розвиває одночасно всі її сили і допомагає їй прямувати до мети, словом освічує людину. В. Сухомлинський підкреслював, що "виховання в широкому розумінні цього слова — це багатогранний процес духовного збагачення й оновлення і тих, кого виховують, і тих, хто виховує". Він розумів виховання як самостійну бажану соціальну дію. Виховання в сучасному навчальному закладі має поєднувати виховання потреб нації, держави, людської цивілізації і особистості.

Стрижнем усієї системи виховання в Україні є національна ідея, яка відіграє роль об'єднавчого, консолідуючого фактора в суспільному розвитку, спрямованого на вироблення життєвої позиції людини, становлення її як особистості, як громадянина своєї держави.

Сучасне виховання в Україні має забезпечувати прилучення молоді до світової культури й загальнолюдських цінностей. За формами й методами воно спирається на народні традиції, кращі надбання національної та світової педагогіки.

Важливу роль у регулюванні дитячих, молодіжних, сімейних проблем нині відіграють Закони України "Про освіту", "Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх", "Про державну допомогу сім'ям з дітьми", "Про зайнятість населення", Основи законодавства України про охорону здоров'я, культуру тощо. Розроблено також національні цільові програми "Освіта (Україна XXI століття)", "Діти

України", "Молодь і дозвілля", "Патріотичне виховання молоді", "Молодь — за майбутнє України" та ін.

Особлива увага приділяється організації виховної роботи в закладах освіти у Концепції національної системи виховання. Національна система виховання є умовою цілісного формування особистості; це створена упродовж століть самим народом система поглядів, переконань, ідей, ідеалів, традицій та професійної діяльності, що має на меті формування світоглядної позиції та ціннісних орієнтацій молоді, передачу їй соціального досвіду, надбань попередніх поколінь. Науково обґрунтоване, належно організоване виховання відображає духовний поступ народу, процес збереження й збагачення його культури.

Гуманістичний характер виховання передбачає побудову всього його змісту й форм на основі глибокого розуміння вихователем природи вихованця, його індивідуальних рис і можливостей, поваги до особистості дитини, турботи про її гармонійний розвиток.

Ідеалом виховання є гармонійно розвинена, високоосвічена, соціально активна й національно свідома людина, наділена глибокою громадянською відповідальністю, здоровими інтелектуально-творчими, фізичними і духовними якостями, родинними й патріотичними почуттями, працьовитістю, господарською кмітливістю, підприємливістю й ініціативою.

Процес виховання у вищому навчальному закладі органічно поєднаний з процесом навчання молоді, опануванням основами наук, багатством національної й світової культури.

Формування творчої особистості за допомогою посилення організаційно-виховної, культурно-освітньої роботи серед студентів у національній моделі вищої освіти нерозривно пов'язане з відродженням нації, демократизацією і гуманізацією суспільства, поглибленням самоврядування народу, яке передбачає висунення молоді на керівну роботу в різних сферах управління і виробництва.

Цей процес не може бути стихійним, він передбачає співробітництво, співдіяльність, співтворчість педагога і студента. Кожен педагог, який би предмет він не викладав, завжди є перш за все вихователем. К.Д. Ушинський стверджує, що "дух навчального закладу живе не в стінах і не на папері, а в характері більшості викладачів і звідти переходить у характери вихованців".

Перебудова виховного процесу у вищій школі — важливе і складне завдання, розв'язання якого вимагає, з одного боку, пошуку і приведення в дію нових форм та методик організації виховного процесу, а з іншого — активізації традиційних видів діяльності, збереження досягнень минулого. Такого поєднання вимагає загальнопедагогічний принцип безперервності й наступності, сутність якого відносно виховання полягає в досягненні цілісності й наступності, перетворення виховання в процес, що триває впродовж усього життя.

Навчання у вищій школі повинно мати не лише освітню орієнтацію, а й обов'язкову виховну спрямованість. Навчально-виховний процес покликаний формувати в студентів високу культуру, гуманістичний і демократичний світогляд, високі моральні якості, виховувати їх громадянами — патріотами, інтелектуалами, творчими й цілеспрямованими спеціалістами.

У вищому закладі освіти виховання має здійснюватися за нових умов, з урахуванням фізичної, психічної зрілості особистості, а також її інтелектуального і духовного розвитку.

Громадянське виховання зорієнтоване на введення молоді у систему вартостей демократичного (громадянського) суспільства, передбачає підготовку студентства до участі у розв'язанні сьогоденних і перспективних завдань держави щодо управління нею, до виконання функцій трудівника й господаря, керівника й виконавця, громадського діяча, захисника Батьківщини.

Особливе місце в організації виховного процесу вищої школи відводиться розв'язанню завдань професійного виховання, метою якого є формування у студентів поваги до обраної спеціальності, вироблення

необхідних для неї рис, умінь і навичок, розвиток творчого потенціалу майбутнього фахівця.

Домінантою всієї системи виховання у вищій школі має бути його національний характер як форма самовизначення українського народу й особистості українця.

Виховання студентства — це процес творчий, зорієнтований на проблеми, пов'язані зі специфікою вищого закладу освіти, особливостями регіону. В ідеальній перспективі вищі заклади освіти мають стати школою саморозвитку, самоуправління, самодисципліни, свідомої відповідальності, співробітництва й творчості викладача й студента.

Вищі навчальні заклади мають здійснювати підготовку свідомої національної інтелігенції, сприяти оновленню і збагаченню інтелектуального генофонду нації, вихованню її духовної еліти, примножувати культурний потенціал, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів. Цього можна досягти через:

виховання майбутніх спеціалістів авторитетними, високоосвіченими людьми, носіями високої загальної, світоглядної, політичної, професійної, правової, інтелектуальної, соціально-психологічної, емоційної, фізичної та екологічної культури;

створення необхідних умов для вільного розвитку особистості студента, його мислення і загальної культури шляхом залучення до різноманітних видів творчої діяльності (науково-дослідної, технічної, культурно-просвітницької, громадської, оздоровчо-спортивної, правоохоронної та ін.);

збагачення естетичного досвіду студентів шляхом участі їх у відродженні забутих та створенні нових національно-культурних традицій регіону, міста, вищого навчального закладу, розвиток художніх здібностей студентів;

формування "Я"- концепції людини-творця на основі самоосвіти, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення, моральної самозавершеності;

пропаганду здорового способу життя, запобігання вживанню студентами алкоголю, наркотиків, викорінення шкідливих звичок.

Для організації виховного процесу у вищих закладах освіти створюється інфраструктура, до складу якої входять такі суб'єкти виховної роботи: викладацький колектив; заступник директора з гуманітарної освіти та виховання; куратор студентської групи, студентська рада, студентська профспілка та ін.

Список використаної літератури

1. Буган Ю.В. Шкільні свята та розваги. – Тернопіль, 1996. – 216 с.
2. Гайденко В. Гендерна педагогіка: Хрестоматія / В. Гайденко. - Суми: ВДТ Університетська школа, 2006. - 303 с.
3. Головченко В. Права жінок в Україні: під кутом зору міжнародно-правових стандартів. / В. Головченко. // Право України. - 1999. - №7. - С. 38 - 41.
4. Дем'янова. І. Міжнародний день матері // Тернопільський енциклопедичний словник. — Тернопіль : видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2004—2010. — ISBN 966-528-197-6, том II, 2005
5. Збірник сценаріїв виховних заходів. – К.: Фірма «Інтас». – 2007.-512 с.
6. Коніна В. Жінки за рівні права. / В. Коніна, О. Кулик. // Урядовий кур'єр. - 1999. - №11. - С. 15 - 18.
7. Матеріали практичної конференції на тему «Виховання особистості – основне завдання аграрних вищих навчальних закладів у процесі розвитку цивілізованого суспільства і країни». Виховна робота в технікумах, коледжах. – 2006
8. Мезеря І.В. Актуальні проблеми статевого виховання / І.В. Мезеря. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації. - Луганськ: Знання, 2003. - 28 с.
9. Назаренко Г. Гендерні аспекти: сучасний вимір / Г. Назаренко. // Психолог. - 2005. - №9. - С. 3 - 6.
10. Сухомлинський В.О. "Батьківська педагогіка". – Київ, 1978 р.
11. Руднева О. Гендерна рівність як принцип законодавства України. / О. Руднева. // Право України. - 2002. - №4. - С. 103-108.